

Eesti Sõudeliidu arengukava

Perioodiks 2019 kuni 2024

MUSTAND

Sisukord

1.	SISSEJUHATUS.....	3
2.	MISSIOON	3
3.	VISIOON	4
4.	VÄÄRTUSED	4
5.	HETKEOLUKORRA ANALÜÜS	4
5.1.	Mõisted	4
5.2.	Organisatsioon	5
5.3.	Organisatsiooni tugevused	5
5.4.	Organisatsiooni nõrkused	6
5.5.	Väliskeskonnast tulenevad võimalused:	8
5.6.	Väliskeskonnast tulenevad ohud:	9
6.	STRATEEGILISED eesmärgid ja tegevused	10
6.1.	Eesti sõudmise üldiseloomustus	10
6.2.	Ajalugu	10
6.3.	Organisatsioon	10
6.4.	Seosed muude arengukavadega ja planeeringutega.	11
7.	LÄHIAJA RÕHUASETUSED	11
7.1.	Kandepinna laiendamine – liikmete arvu kasvatamine	11
7.2.	Tippspordi arendamine	11
7.3.	Võistluste korraldamine	11
8.	STRATEEGILISED EESMÄRGID ja MEETMED	12
8.1.	Noortespordi kandepinna laiendamine.	12
8.2.	Naistespordi kandepinna laiendamine	12
8.3.	Klubide arvu suurendamine	12
8.4.	Võita rahvusvahelistelt tiitlivõistlustel vähemalt 1 medal ühe olümpiatsükli kohta igas vanuseklassis.	12
8.5.	Uute sõudestaadionite ehitamine ning olemasolevate arendamine	13
8.6.	FISA egiidi all toimuvate võistlusväliste ürituste korraldamine	14
8.7.	Alates 2020 aastast olla valmis EM-i, MK või MM-i tasemel võistluste korraldamiseks.	14
8.8.	Vajaliku tulubaasi tagamine.	15
8.9.	Aktiivi/vabatahtlike ringi (kohtunikud, võistluste korraldajad jne) tuntav laiendamine.	15
9.	ORGANISATSIOONI ARENDAMINE	16
10.	ARENGUKAVA KOKKUVÕTTEKS	16

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva arengukava koostamise eesmärgiks on määratleda MTÜ Eesti Sõudeliidu (edaspidi Sõudeliit) peamiste tegevusvaldkondade arenguperspektiivid aastateks 2019-2024.

Vastavalt Põhikirjale on Sõudeliit EOK ja Maailma Sõudeliidu poolt tunnustatud sõudmist ainuesindavaks organisatsiooniks Eesti Vabariigis, olles katusorganisatsiooniks oma liikmetele. Sõudeliidu Arengukava pole niivõrd Eesti Sõudeliidu kui ühe MTÜ arengukava vaid Eesti sõudmise arengukava, milles Sõudeliidul kui juriidilisel isikul on suunaandev või koordineeriv roll.

Laias plaanis on Sõudeliidu kui MTÜ ees kaks ülesannet:

- 1) olla Eesti sõudmise suunanäitajaks, arendajaks, edasiviivaks jõuks jne
- 2) olla administreerivaks üksuseks, mille ülesandeks on teatud riiklike struktuuride poolt laekuvate vahendite jagamine klubide ja/või projektide vahel.

Arengukava koostamise käigus 2013 III kvartal kuni 2016 aasta jaanuar sõnastati Sõudeliidu visioon, missioon, määratleti strateegilised eesmärgid aastani 2024.

Kuna Sõudeliit koostab oma arengukava kui strateegilise planeerimise dokumenti alles teistkordselt siis seetõttu on planeeritud dokumendi järgmine ülevaatamine ning vajadusel korrigeerimine 2018. a IV kvartalis (Arengukava planeeritakse uuendada iga-aastaselt).

2. MISSIOON

Eesti Sõudeliidu missiooniks on tagada sõudmise rahvusvaheline edu, üle-eestiline populaarsus ning järjepidev tasakaalustatud areng.

Organisatsioon

Põhikirjaliselt on Sõudeliidu eesmärgiks sõudmise arendamise kaudu tipp-, võistlus-, rahva-, tervise- ja paraspordi tasemel sportlike eluviiside propageerimise riigi elanikkonna seas. Eesmärkide saavutamiseks ja ülesannete täitmiseks Sõudeliit korraldab üleriigilisi tiitlivõistlusi, rahvusvahelisi võistlusi ning muid spordiüritusi; arendab koostööd teiste spordiorganisatsioonidega, avaliku sektori asutustega, ettevõtetega ja üksikisikutega nii kodu- kui välismaal.

Noortesport

Liidu olulisim tegevusvaldkond. Ala kandepinna suurendamine Eestis. Sõudespordi juurde uute noorte kaasamine, nende kasvatamine terveteks ja tervislikku eluviisi järgivateks inimesteks ning treenimine järelkasvuks Eesti sõudekoondisele. Edukas esinemine Eesti sisestel ja välisvõistlustel.

Võistlussport

Andekate noorte otsimine, treenimine ning kasvatamine pühendunud sõudjateks, et nad oleks võimelised Eestit edukalt esindama rahvusvahelistel tipp- ja tiitlivõistlustel.

U23 vanuseklass

Mitte vähem olulisem kui noortesport. Andekate sõudjate hoidmine ala juures. Väljalangevus peale gümnaasiumi lõpetamist on ülisuur. Tugev kokkupuutepunkt üliõpilasspordiga.

Üliõpilassport

Seotud U23 vanuseklassi teematikaga. Kattuv nende sportlaste osas kes peale gümnaasiumit on

siirdunud õppima ülikoolidesse. Harjutamistingimuste ja õppekavade kohandamine tippspordis osalejate treeningavadege on ülioluline.

Veteransport

Elukestva sõudespordi propageerimine. Veteransõudjatele treeningvõimaluste loomine ja võistlustel osalemise võimaldamine. Hoida ala juures tegutsevana kunagised sportlased.

Harrastussport

Sõudmisprogrammi korraldamise tervisespordist huvituvale erinevas vanuses inimestele. Sisesõudmise (sõudmine sõudeergomeetritel) spinningutreeningud ja motivatsiooniprogramm. Sõudeturismi arendamine, sõudereisid Eestis ja välismaal.

3. VISIOON

Eesti sõudmisel on jätkuvalt erinevate vanuseklasside tiitlivõistluste medalid ja toimub aktiivne kandepinna laienemine nii sportlaste kui aktiivi osas.

- Eesti Sõudeliit on üks edukamaid alaliite Eestis.
- Võistlussportlasi ja noori juhendavad kvalifitseeritud treenerid
- Vähemalt ühe (FISA) rahvusvahelistele nõuetele vastava võistluspaiga väljaehitamine.
- Alates 2022 ollakse võimelised korraldama EM-i ja MK tasemel võistlusi
- Veteranide sõudmise ning sõudeturismi arendamine.

4. VÄÄRTUSED

- Enam kui 140-aastane sõudmise ja võistlemise traditsioon Eestis
- Ajalooliselt toimivad sõudekeskused kõikides Eesti suuremates linnades
- Sõudmiskogemusega erinevates vanustes inimeste arvestatav hulk
- Teadmiste ja kogemustega treenerid
- Maailma tipptasemel sõudjate olemasolu läbi aegade
- Visiooni elluviimiseks tuleb kinni pidada kokkulepitud raamidest.

5. HETKEOLUKORRA ANALÜÜS

5.1. Mõisted

Käesolevas arengukavas kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses (lähtutakse EV Spordiseadusest):

- **sport** – mänguline, valdavalt võistlusliku ja kehalise iseloomuga tegevus või vastav õppetegevus;
- **harrastussport** – (põhiolemuslikult mittevõistluslik) harrastus, mille eesmärk on enda arendamine, nt. paadiga sõudmine rahulolu (naudingu) saavutamiseks või meelelahutuseks;
- **võistlussport** – sportlik tegevus, mis suunatud edu saavutamisele (avalikus sportlikus konkurents);
- **spordiorganisatsioon** – mittetulundusühing, mille põhiülesandeks on sportliku
- tegevuse arendamine (spordiklubi, piirkondlik spordiliit, spordialaliit, spordiühendus, rahvuslik olümpiakomitee);

- **sõudeklubi** – sõudespordialase tegevuse korraldamise, haldamise ja koolituse eesmärgil loodud kodanike vabaühendus;
- **spordikool** - huvikooli seaduse või erakooliseaduse alusel tegutsev asutus, mis pakub spordialast huviharidust;
- **spordirajatis, -ehitis** – sõudespordiga tegelemiseks ehitatud või kohandatud hoone, rajatis või selle osa.
- **Eesti Sõudeliit** – sõudeklubisid koondav alaliit, mille ülesandeks on vabaühendusena sõudespordi arendamine Eesti Vabariigis, Eesti sõudespordi esindamine EOK-s ning Maailma Sõudeliidus (FISA), vt. ka <http://www.soudeliit.ee/>.
- **FISA** – Maailma Sõudeliit, prantsuse keeles *Fédération Internationale des Sociétés d’Aviron* ja inglise keeles *World Rowing Federation*, vt ka www.worldrowing.com
- **sõudestaadion** – akvatoorium sõudevõistluste korraldamiseks. Klassikaline distants 2000m, laius minimaalselt 6 rada a' 13,5m.
- **sõudespinning** – sisesõudmise rühmatreening sõudeergomeetritel;
- **elling** – eelkõige sõudepaatide hoidmiseks mõeldud hoone/rajatis;
- **Albano**-süsteem – poidega markeeritud sõuderajad, nimi tuleneb Albano järvest, millel toimus 1960 Rooma OM-i sõuderegatt ja kus esmakordselt olid võistlusrajad eraldatud poidega.

5.2. Organisatsioon

- Kahetasandiline juhtimine:
 - Liidupäev (MTÜ seaduse mõistes Üldkoosolek)
 - Juhatus
 - Komisjonid
 - Sekretariaat (palgaline organ, *de facto* igapäeva juhtimine)

5.3. Organisatsiooni tugevused

- **Traditsioonid ja hea maine**
Rohkem kui 140-aastane ajalugu
- **Maailmatasemel tippsõudjate olemasolu;** (tulemused medaleid saanud sportlaste arvu järgi seisuga 15.10.2018)
 - OM - 9 medalit
 - MM - 27 medalit
 - EM - 30 medalit
 - U23 MM - 14 medalit (+ 4 medalit sellega võrdsustatud regatilt Nations Cup)
 - U23 EM - 4 medalit
 - U19MM - 14 medalit
 - U19EM - 2 medalit
 - MK etapid - 54 medalit
 - NL KV - 48 medalit
 - NL MV - 168
 - NL juunioride MV - 85 medalit (tänapäevases mõistes U23)
 - NL noorte MV - 283 medalit (tänapäevases mõistes U19)
 - Politsei ja Tuletõrje MM – 1 medal

- Universiaad ja Ülikoolide MM – 34 medalit
- **Edukas järelkasv** – Järelkasvu arvukus on aastati kõikum kuid siiski sel määral olemas, et traditsiooniline koondise koosseis tiitlivõistlustele välja saata.
- **Laia profiiliga personal** - teadmised erinevatest valdkondadest, mis on võimaldanud omal jõul lahendada paljud elulised probleemid;
- **Vähenenud, kuid siiski olemasolev rahastamine riigi ja KOV-i poolt** - õpilaste ja noortega tagab see minimaalse võimaluse töö tegemiseks
- **Vabatahtlikud** – väikesearvuline, kuid siiski teotahelise vabatahtlike aktiivi olemasolu;
- **Kohtunikud** – uue, 1980 ja hiljem sündinud kohtunike kaadri olemasolu. 3 rahvusvahelise kategooria kohtunikku.

5.4. Organisatsiooni nõrkused

- **Projektikeskne juhtimine ja lühiajalise perspektiiviga otsused.** Vajalik konkreetse struktuuriga piisavalt rahastatud jätkusuutlik juhtimissüsteem.
- **Kahetasandiline juhtimissüsteem**, milline on tegelikult ENSV aegne igand.
 - Toona eksisteerisid föderatsioonidel presiidiumid, mis EV taastades muundusid juhatusteks ning presiidiumi esimehe koht alaliidu presidendi kohaks.
 - Juhatuse koosseis on valitud nõ liikmesklubide esindatuse põhimõttel, mis on konflikti allikaks. Alaliidu juhatuse liige peab seisma eelkõige alaliidu huvide eest, mitte oma klubi eest.
 - Huvide konfliktid nn. lamedas organisatsioonis ja sissetuleku sõltuvus sõudeliidust
 - Tuleks kaaluda 3-tasandilise juhtimissüsteemi loomist. Praegune juhatus on olemuselt volinike koosolek kuid peaks olema tegevjuhtimise organ nagu see on seaduse mõistes.
- **Sõudmise kandepind on olnud väike** – seetõttu pole tekkinud tugevaid arvamusiidreid ärieliidi ja poliitikute hulgas.
 - Tegevsõudmisest loobunud sportlased on eemaldunud oma alaliidust ja klubidest.
 - Puudub nn-sõudesootsium ehk kooskond, milline on küll olemas mõne klubi juures kuid tervikuna Eesti sõudmise asja ajamisel ei ole tunnetatav.
- **Puudub FISA A-kategooriale vastav võistlustress.** Minimaalne vajadus oleks 2000m ja 6 poidega ääristatud raja olemasolu seisva veega veekogul.
- **Klubi kui algrakukese** piiratud võimalused. Abituse sündroom, probleemide korral vaadatakse alaliidu poole, hoomamata, et alaliit on vaid katusorganisatsiooniks. Jätkusuutlikkuse tagamiseks oleks soovitatav eesmärk: vähemalt 3 klubi Tallinnas (sh. näiteks meresõudmine), vähemalt 2 klubi tänastes nn. sõudekantsides Tartus ja Pärnus ning

vähemalt 1 klubi Narvas , Viljandis ja Aidus.

- **Olematu omateenimisvõime** – asjaolu on seotud ka väliste teguritega, kuid potentsiaal on paljuski jäetud kasutamata. Samas üldine tulubaas pole võimaldanud rohkemat kui palga maksmist kahele töötajale sealjuures peatreeneri palgafond rahastatakse EOK vastava toetuse abil. See asjaolu pole võimaldanud ka suuremate ja ambitsioonikate projektide elluviimist kuna pole materiaalselt baasi ei projekti elluviimiseks ega ka mitte tööjõu palkamiseks. Kehtib nii Sõudeliidu kui klubide kohta.
- **Tänapäevasesse inventari hankimiseks pikaajalise investeerimisvõime puudumine klubides**– tuleneb üldisest alarahastamisest. Amortiseerunud varustus ei võimalda värvata vajalikul hulgal noorsportlasi, mis omakorda seab ohtu jätkusuutlikkuse. Samas on lahendatud nn. projektipõhiselt varustuse soetamine klubide toetajate/sponsorite abiga
- **Tugevdamist vajav noortetöö** – 2005 aastal osales Eesti noorte MV-l 195 sportlast, mis 2008-ks aastaks langes 145-ni, kasvas 2011 aastal 218-ni kuid kahanes 2012 aastal 192-ni ning aastal 2013 171-ni, kuid tõusis 2016-ks aastaks taas 190-ni, kahanedes 2018. aastal 162-ni
- **Eritähelepanu vajav U23 vanuseklass** – U23 vanuseklass on probleemiks ülemaailmselt, tulenevalt Eesti väikesest rahvaarvust on suhteliselt võetuna probleem meie jaoks veelgi suurem. Sõudmist loetakse üldiselt nn vanade inimeste spordialaks, st muude spordialadega võrreldes jõutakse tippu vanemana, seetõttu on oluline, et peale U19 vanusklassist väljumist (ehk peale gümnaasiumi lõpetamist) oleks võimalik andekad sportlased hoida ala juures. Probleemiks on majanduslike võimaluste leidmine selle vanuseklassi sportlaste motiveerimiseks.
- **Üliõpilassport ja eelkõige sõudmine Tartu Ülikooli juures**
Teema on väga tugevas seoses U23 probleematikaga. Tallinnas on looduslikest oludest tulenevalt sõudmisega tegelemine raskendatud, seetõttu on eriti oluline üliõpilassport oleks jätkusuutlik Tartu Ülikoolis kuivõrd Tartus on olemas 2 klubi, milles harrastatakse sõudmist ning korralikud looduslikud tingimused sõudmise harrastamiseks.
- Taastada sõudmine Tallinna Tehnikaülikooli juures (*ja asutada TÜ Pärnu ja Narva Kolledži juures ?*).
- ~~**Rahastamismehhanismi puudumine klubides** – mis pole võimaldanud palgata juurde uusi noortetreenerid ja olemasolevate treenerite töusmist kõrgemale tasandile. Teema on seotud ka üldise rahastamisalase probleemistikuga; (vajab uut sõnastust)~~
- **Palgaprobleem** – Tallinnas ja Tartus KOVi pearahal põhinev süsteem ei võimalda klubidel palgata klubisse täiskohaga treenerit. Treenerid töötavad kohakaaslusega põhitöö kõrvalt.

Üldine elatustase ei võimalda kasutada ühiskondlike treenereid. Mõningat leevendust on pakkunud Treenerite tööjõukulude toetamise süsteem.

- **Turundus** - Sõudmise tipphetkede ja tippsõudjate kaasamine sõudmise populariseerimisse ning lisarahastuse saamise. Vaja on tänapäevast dünaamilist väljapoole suunatud ja ennast müüa suutvat organisatsiooni.
- **„Väsinud ja vananev organisatsioon“** – aktiivi hulgast on sisuliselt üks generatsioon puudu. Siiski on viimase 5 aasta lisandunud noori treenereid ning uuenenud kogu kohtunike kaader.
- **Arendamist vajav „organisatsiooni tunnetus“ Sõudeliidu haldusalas tervikuna ja nn. Klubi vaim klubides** – Sõudeliidu kui terviku seisukohalt vajab selgitamist ja teadvustamist mis on Sõudeliit kui selline – kas kahe töötajaga kontor, või „midagi enam“ ehk tegelikult „me kõik koos“. Klubide tasandil: tulenevalt paljudest teguritest, eelkõige aga „väsinud organisatsioonist“ võib öelda, et sisekliima vajab mitmes klubis ilmselgelt uut lähenemist ja arendamist, olemasolev pole ilmselt võimaldanud või tekitanud soovi potentsiaalsetel uutel treeneritel, töötajatel või vabatahtlikel liituda organisatsiooniga.
- **Paradigma muutus seonduvalt MTÜ kui sellisega.** Murda on vaja arusaam, et „MTÜ on midagi erilist“, mis ei allu tavapärasele organisatsiooni juhtimise ja eksisteerimise printsiipidele või et olemuselt alluvad nii MTÜ kui äriühing samadele reeglitele, eripäraks vaid see, et äriühingu eesmärgiks on kasum, MTÜ on kasumit mittetaotlev organisatsioon kuid peab suutma ennast majandada samamoodi nagu äriühing.
- **Puudulik koostöö erinevate klubide treenerite vahel** Põrkuvad erinevad koolkonnad ja erinevad vaated. Koondiste moodustamine on väga raske kuna treenerid ei usalda oma õpilasi teise treeneri käe alla. Raskused ühiste tehniliste ja meetoodilise põhimõtete või põhimetoodika kokkuleppimises, milline tagaks efektiivsema tulemuse koondpaatkondade moodustamisel.

KOKKUVÕTVALT

- Paljude kuhjunud väliste tegurite toimel ja mõjul on organisatsioonis tekkinud paigalseis, milline on vaja murda ja liikuda edasi, arendades Sõudeliitu tänapäevaseks jätkusuutlikuks organisatsiooniks, milline toimib tugeva aktiivi kaasabil, kusjuures aktiiv on tegelikult klubide juures asuv aktiiv. Klubid toimivad koolilapsi ja noori juurde tõmbavas tänapäevastes tingimustes ja uuenevas materiaalses keskkonnas.
- Seni on tugevate isikute olemasolu taganud tulemusi kuid pärssinud noorema kaadri kõrvale tulemist või äärmuslikult seda vältinud. Sellest tulenevalt pole toimunud pidevat ja jätkusuutlikku arengut.

5.5. Väliskeskkonnast tulenevad võimalused:

- **Rahvusvahelistele nõuetele vastavate võistluspaikade rajamine** – Eestis puudub toimiv rahvusvahelistele nõuetele vastav võistlusdistants, millise minimaalsed parameetrid on:

pikkus 2150m, laius 8 x 12,5 m, rajad on üksteisest eraldatud poidega, seisev vesi.

Võimalusteks on:

- Aidu: Eesti Energia abiga valminud Aidu sõudekanali süvend Aidu veesportdikeskuses Lüganuse (end Maidla) vallas, milline on saanud EAS-lt positiivse rahastusotsuse ja milline peaks plaaniliselt valmima hiljemalt aastaks 2023. Võistluste läbiviimise valmidus plaanitakse 2020-ks aastaks;
- Viljandi järv: 2015-2017. aastal läbi viidud uuringute tulemused ei anna kindlust rahvusvahelistele nõuetele vastava A-kategooria sõudestaadioni väljaehitamiseks, kuid 2000-meetrine distants on olemas ja madalama kategooria rahvusvaheliste võistluste läbiviimine on võimalik;
- Pärnu: 2000-meetrise distantsiga sõudestaadion asub Pärnu jõel, milline on avalik laevatatav veekogu ning mida kehtiv seadusandlus ei luba võistluste ajaks liikluseks sulgeda. Vajalik on taastada kuni 2016. aasta aprillini kehtinud seadusandlikud aktid, et tagada sõudjate ohutus nii treeningutel kui võistlustel.
- **Rahastamine EOK ja Kultuuriministeeriumi poolt** – suhteliselt hästi ja mõistetavalt toimiv rahastamismehhanism. Hädavajalik miinimum ala arenguks. Koostöös riigi ja teiste alaliitudega oleks vaja süvendatult tegeleda U23 temaatikaga, mis on tugevalt seotud ka üliõpilasspordi temaatikaga.
- Kaitseväge (jt jõustruktuuride) ressursside kaasamise võimaluste väljaselgitamine.

5.6. Väliskeskkonnast tulenevad ohud:

- **Uute spordialade lisandumine** – eelkõige kannatavad vastupidavusalad kuna lisanduvad paljud nõ kergemat teed võimaldavad pooltehnilised spordialad. Noorsportlaste lahkumine ala juurest. Konkurents teiste eluvaldkondadega.
- **Sõudmine kui elitaarne spordiala** – Eesti kontekstis elitaarne eelkõige oma varustuse kalliduse poolest ja geograafilistest asjaoludest tulenevalt – sõudmiseks sobiva veekogu ja vajaliku kriitilise elanikkonna suurusega asula olemasolu. Seetõttu pole massispordina sõudmist Eesti oludes võimalik ette kujutada. Samas harrastajate arvu ja saavutatud tulemuste suhtarvult on sõudmine Eesti üks tugevamaid ja esinduslikemaid spordialasid.
- **Erinevad rahastamismudelid erinevates linnades.** Raskeimas olukorras on Tallinna ja Tartu sõudeklubid kus rahastamine toimub vaid nõ pearaha põhimõttel.
- **Raskused sponsorite kaasamisel** – kuna sõudja ei ole sedavõrd „pildis“ nagu individuaalalade sportlane (näiteks), siis on sõudmisele tervikuna sponsorite leidmine suhteliselt raske. Sponsorite huvi klubide vastu on vähene kuid positiivseid näiteid ja nihkeid on. Sponsorite tugi võiks olla rohkem suunatud otse klubidele.
- **Tallinnas kui suurimas Eesti linnas pole sõudmiseks sobivat veekogu.** Harku järv on tuuline ning sõudmise harrastamiseks raskete tingimustega, kuigi klubi on olemas.

- **Vähene meediakajastus.** Tuleneb ka vähesest populaarsusest elanikkonna hulgas. Siiski, peale 2012 OM-i on tunda tuntavaid nihkeid paremuse poole.
- **Klubi kui organisatsiooni vorm** – Klubid peavad pidevalt tõestama, et on jätkusuutliku arengu parim organisatsiooniline vorm. Võrdlusena näiteks sportmängud, kus selle teemalist diskussiooni ei teki. Taaspuhkenud diskussioon teemal kas spordikoolid peaksid olema või mitte? Kumba eelistada ka nõ NL ajal eksisteerinud süsteemi või praegust nõ klubisüsteemi? Mitmes omavalitsuses on tegu nende kahe süsteemi sümbioosiga kus eksisteerib sõudeklubi juriidilise isikuna ja samas on õpilased arvel ka kohalikus spordikoolis, milline vorm on suureks abiks kuid, mis puudub just kahes suuremas Eesti linnas Tallinnas ja Tartus.
- **Treenerite kaader** – vaatamata tõsiasjale, et viimastel aastatel on arvestatav hulk noori siirdunud TÜ kehakultuuri teaduskonda, pole nad siiski peale õpingute lõpetamist siirdunud sõudeklubidesse vaid muudesse rahvamajandussektoritesse. 2010st aastast on tunnetatav positiivne trend kuid selle jätkumine on küsitav just majanduslikest põhjustest tulenevalt. Vajalik oleks kaasata ühiskondlikel alustel töötavad (abi)treenereid.

6. STRATEEGILISED eesmärgid ja tegevused

6.1. Eesti sõudmise üldiseloostus

Sõudesport pole küll Eestis harrastajate hulga poolest esimeste hulgas kuid on seda kahtlemata järjepideva noorte harrastajate arvu kui ka saavutuste ja/või tulemuste poolest. Tulenevalt oma spetsiifikast ja kasutatava tehnika ja paatide kasutamise vajadusest, on sõudmine selles mõttes elitaarne spordiala, et on seotud suhteliselt kallihinnaliste võistluspaatide vajadusega.

6.2. Ajalugu

Esimene sõudeklubi *Dorpater Ruder-Club* asutati 1875. aastal Tartus, teisena järgnes sellele *Pernauer Ruder-Club* 1884. aastal. Tallinnas asutati sõudeklubi "Tallinn" 1930. aastal.

Pärast II Maailmasõda hakati sportliku sõudmisega tegelema ka Narvas (1975) ja Viljandis (1981). Sõjaaastatel oli sõudmine Eestis lakanud olemast, kuid sõudesport taaskäivitati 1948. aastal Pärnus, Pärnu Jahtklubi ruumides, 1955 aastast Räämal ja aastast 1976 Pärnu jõe vasakkaldal (Kalev). Maailma Sõudeliit (FISA) asutati 1892.aastal ja on teadaolevalt üks maailma vanimaid spordialaliite, kui mitte kõige vanem.

Eesti Sõudeliit on asutatud 1938.aastal ja tänane Sõudeliit loetakse selle õigusjärglaseks.

6.3. Organisatsioon

Sõudeliidu juriidiliseks tegutsemisvormiks on mittetulundusühing (MTÜ). Sõudeliit on kantud valitsuse poolt koostatud tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute nimekirja. Sõudeliidu kõrgeim organ on Liidupäev (üldkoosolek), liidupäevade vahelisel ajal juhib Sõudeliidu tegevust juhatus. Sõudeliidu igapäevast asjajamist juhib Peasekretär.

6.4. Materiaalne baas.

Sõudeliidu materiaalne baas piirdub koondisele ostetud inventariga (paadid, aerud jm väikevahendid)

6.5. Seosed muude arengukavadega ja planeeringutega.

- Aidu karjääriala teemaplaneering ja detailplaneering
- Viljandi järve ümbruse terviklik arenduskava
- Viljandi järve sõudeala detailplaneering (*algatatud 31.10.2014, lõpetatud ... 2018*)
- Pärnu linna arengukava aastani 2015
- Pärnu ja Pärnumaa Spordi arengukavad
- Pärnu jõe kallaste ja sadama akvatooriumi detailplaneering
-

7. LÄHIAJA RÕHUASETUSED

7.1. Kandepinna laiendamine – liikmete arvu kasvatamine

- Klubide ja klubide liikmete arvu suurendamine
- Noortetreenerite ja neile vajaliku palgafondi leidmine
- Veteranide liikumise laiendamine ja nõ vanade tegijate tagasikutsumine
- Klubi aktiivi, kes vahepealsest segasest ajast tulenevalt olid eemaldunud, „ülessäratamine“.
- Kaasaegse inventari soetamine noortespordi normaalseks toimimiseks.

7.2. Tippspordi arendamine

- Kontrolli tõhustamine koondisesse pürgijate treeningmetoodika ja mahtude osa.
- Ühtse treeningpäeviku (Sportlyzer) kasutuselevõtt.
- U23 ja U19 vanuseklassi MM-i taseme sportlaste kasvatamine Eesti Sõudeliidu ja klubide koostöös.
- Olemasolevatele tippudele Sõudeliidu ja klubide koostöös treeninguks vajaliku keskkonna loomine
- Kaasaegse tippinventari soetamine noorte tippspordiga tegelemiseks

7.3. Võistluste korraldamine

- Võistluste korraldamine on üheks oluliseks elemendiks nii ala populariseerimisel kui ka aktiivi tekkimisel/hoidmisel, sellest tulenevalt on hädavajalik võistluste korraldamine igas linnas/asulas kus tegutsevad sõudeklubid.
- Kuni 2018.aastani oli ainuke toimiv 2000m distants Eesti riigis Pärnu jõel, finišiga Pärnu Sõudeklubi territooriumil. Aina tihenev liiklus Pärnu jõel on tekitanud olulisi takistusi võistluste läbiviimiseks. Eesti Sõudeliit on initsiatiiviga pöördunud Pärnu LV poole taastamaks seadusandlikud aktid, millised kehtisid aprillini 2016.
- Viljandi linnavalitsuse initsiatiivil ja Sõudeliidu koordineerimisel tegeleti 2014-2017. aastal Viljandi Sõudeala detailplaneeringu menetlemisega, eesmärgiks rajada Viljandi järvele rahvusvahelistele nõuetele vastav sõudestaadion, milline oleks eeldanud nn kitsa kaela süvendamist, et tuua finišijoon maksimaalselt sõudebaasi lähedusse ning muuta võistluste

jälgimine paremaks. 2018.aasta alguses DP menetlemine lõpetati kuna keskkonna kaitsega seotud organisatsioonid ei pidanud „kitsa kaela“ süvendamist võimalikuks.

- Aidu sõudekanali süvend rajati Eesti Energia ja Lüganuse (Maidla) valla vahenditega, infrastruktuuri väljaehitamisega tegeleb SA Aidu Veespordikeskus. Sõudeliidu osalus selles projektis on vajaliku *know-how* edastamine ja tegevuse koordineerimine Maailma Sõudeliiduga.

8. STRATEEGILISED EESMÄRGID ja MEETMED

8.1. Noortesporti kandepinna laiendamine.

8.1.1. Indikaatorid

Lisada Noorte ja U23 MV statistika

8.1.2. Meetmed:

- Talendiotsinguprogrammi käivitamine.
- Head tulemused tiitlivõistlustelt, mis motiveerivad noori tulema just sõudmise juurde.
- „Sõudmine kõigile“ tegevusprogrammi rakendamine

8.2. Naistesporti kandepinna laiendamine

8.2.1. Indikaatorid:

8.2.2. Meetmed:

8.3. Klubide arvu suurendamine eelkõige meresõudmise (ing *Coastal rowing*) arendamise teel

8.3.1. Indikaatorid:

Meresõudmise üha suurenev populaarsus maailmas.

Samas riistvara kallim kui akadeemilisel sõudmisel

Vähem piiranguid võistluspaikade leidmisel

8.3.2. Meetmed:

Huvigrupi olemasolu

8.4. Võita rahvusvahelistelt tiitlivõistlustel vähemalt 1 medal ühe olümpiatsükli kohta igas vanuseklassis.

8.4.1. Indikaatorid:

- Eesti koondises on olümpiamedali teeninud 7 inimest (Tõnu Endrekson kahel korral, Jüri Jaanson 2 korral, Andrei Jämsä, Allar Raja, Kaspar Taimsoo ja Raul Arnemann NL koondises ühel korral
- MM-i medaleid täiskasvanute klassis on võidetud 19 sportlase poolt
- EM-medalid 25 sportlase poolt
- MK-medalid 54 sportlase poolt
- U23 MM-i medalid 16 sportlase poolt

- U19 MM-i medalid 14 sportlase poolt
- U19 EMI medaleid 2 sportlase poolt (sealjuures U19 EMI hakati pidama aastast 2011)

8.4.2. Meetmed:

Saavutamaks tiitlivõistlustel kõrgeid kohti on hädavajalik komplekteerida noorte ja U23-vanuseklassi koondised järgmiseks hooajaks sügistalvisel ettevalmistusperioodil. Lähiajaloost on heaks näiteks nn E8 projekt, milline päädis 2007.aastal U23 maailmameistri tiitliga.

8.5. Uute sõudestaadionite ehitamine ja/või olemasolevate arendamine

8.5.1. Indikaatorid:

- Selle eesmärgi täitmine on seotud looduslike tingimuste ja võimaluste olemasoluga. Elementaarsetele tingimustele vastava sõudestaadioni rajamiseks on Eestis võimalik leida maksimaalselt 4-5 veekogu kui arvestada ka seda, et lähikonnas oleks vajalik minimaalne infrastruktuur. 2018.a seisuga:
 - Aidu sõudekanal, 2013 rajatud tehisveekogu, ainus veekogu, millel on võimalik välja arendada FISA A-kategooria nõuetele vastav sõudestaadion
 - Viljandi järv – Võimaldab välja arendada sõudestaadioni Eesti tiitlivõistluste ja madalama kategooria rühv võistluste läbiviimiseks.
 - Raigastvere järv, visuaalses mõttes ideaalne looduslik sõudekanal. Järvel on 60-ndatel peetud ka sõudevõistlusi. Arvestades, et tegu on Vooremaa MKA-l asuva veekoguga, piirneb mitmekümne eraomandis oleva kinnistuga, siis sõudestaadioni rajamine tänastes oludes ebareaalne.
 - Männiku karjäär (Tallinna ja Saku valla territooriumil). Olnud tulevase võimaliku võistluspaigana arutluse all 1990-ndadel ja ka 2004-2008. Kuna aktiivne kaevandusvaru on piirkonnas veel ca 2030. aastani, külgneb Kaitseväe polügooniga, mis seab mitmeid piiranguid ning tulevikus on planeeritud jagada kaheks veekoguks, siis sõudekanali rajamiseks perspektiivid kesised kuigi asukohast lähtudes võiks olla ideaalne.
 - Pärnu jõgi
 - a) sõudestaadion tema praeguses asupaigas, kahe silla vahelisel alal,
 - b) sõudestaadion nn Tammiste sirgel.
 - Tammiste sirgel on peetud üleliidulisi võistlusi 1960-ndatel kuid kuna tegu on kirde-edela suunalise lõiguga, siis on tegu väga tormise lõiguga, lisaks sellele liiga kaugel olemasolevatest sõudekeskustest. Positiivses küljeks on asjaolu, et jõgi on sellele lõigul absoluutselt sirge mistõttu voolust tingitud mõjutused on väiksemad kui linnas asuval sõudestaadionil.
 - Pärnu sõudestaadion. Kuni 2018 ainus 2000m distantis Eestis. Suurimad miinused: tegu on jõega, liiatigi S-kujulise sängiga, mis seab võistlejatele väga ebavõrdsed tingimused. Laevatav veekogu, sealjuures võistluse ajaks laevaliikluseks mittesuletav.

- Sõudeliit ei oma ühtegi kinnistut, seega Sõudeliidu roll saab olla vaid vajaliku *know-how* edastamisel neile kohalikele omavalitsustele kelle territooriumil vastav võimalus olemas on.
- Maailma Sõudeliidu (FISA) silmis on rahvusvahelise võistluse korraldamise õiguse andmisel otsustav roll vastava maa alaliidul, seega Sõudeliidul on igas riigis otsustaja roll võistluspaikade vahel valiku tegemisel.

8.5.2. Meetmed:

- Sõudeliidu poolt on võimalik vajaliku *know-how* edastamine FISA-lt arendajatele.
- Olla esindatud projektide menetlemise juures
-

8.6. FISA egiidi all toimuvate võistlusväliste ürituste korraldamine

8.6.1. Indikaatorid:

- 2013 novembris Tallinnas toimunud *FISA Coaches Conference* koos aastalõpu galaga.

8.6.2. Meetmed:

- Olla esindatud vastavates FISA instantsides.
- FISA egiidi all toimuvad üritused on üheks aktiivsetest turundusmeetmetest nii maailma mastaabis kui ka Eesti siseselt. Ühest küljest tõstab see Eesti mainet FISA silmis, mis teeb kergemaks tulevaste suurvõistluste korraldusõiguse hankimise, teisest küljest aitab kaasa sõudmise populariseerimisele Eestis.

8.7. Alates 2022 aastast olla valmis EM-i, MK või MM-i tasemel võistluste korraldamiseks.

8.7.1. Indikaatorid:

- 2013 augustis valmis Aidu sõudekanal. SA Aidu Veespordikeskus on seadnud oma strateegiliseks eesmärgiks olla 2020-ks aastaks valmis FISA egiidi all toimuvate võistluste korraldamiseks.
- Aidu VSK on planeerinud esimese võistluse 2020-ks aastaks
- Läänemeremaid ühendava U18 võistluse Baltic Cup korraldajad on avaldanud soovi korraldada 2019. aastal nimetatud regatt Eestis ning see toimub 2019.aasta septembris Viljandis.
- Viljandi linn alustas 2014.aastal Sõudeala DP menetlemist, kuid lõpetas menetluse 2018.aastal.
- Pärnu Sõudeklubi, Pärnu linna ja Kultuuriministeeriumi koostöös alustati Pärnu Rääma Sõudekeskuse renoveerimist.

8.7.2. Meetmed:

Külvõrd Sõudeliidul kui sellisel puudub võimalus ise spordibaase rajada, siis Sõudeliidul saab olla vaid teema tõstataja ja aktiivse kaasaaitaja roll. Põhiline raskuskese jääb siiski kohaliku omavalitsuse kanda.

8.8. Vajaliku tulubaasi tagamine.

8.8.1. Indikaatorid:

- Seni kehtiv EOK ja kultuuriministeeriumi rahastamismudelid on suhteliselt hästi toimivad kuid olulise edasimineku saavutamiseks ebapiisavad.

Senised rahastamismudelid võimaldavad sportliku ettevalmistuse minimaalset toimimist kuid on ebapiisavad inventari hankimiseks, treener-õpetajate töö tasustamiseks võistluste korraldamise jm organisatsioonilise tegevuse normaalseks toimimiseks

8.8.2. Meetmed:

Väga tugevalt seotud ala üldise populaarsuse ja aktiivi teemaga.

Sponsorite leidmine ja kaasamine

- Eeldab ka klubide poolset majandustegevuse laiendamist
- Võimalike tulevaste investeeringutega tagada ka võimalused läbi sõude- ja sportliku tegevuse omatulu teenimiseks, tagamaks visiooni ja missiooni täitmise.
- Kus võimalik olla klubidele abiks omavalitsuselt tegevustoetuse, treenerite tasustamise, spordiehituste rahastamine jms toetuse saamiseks;

8.9. Aktiivi/vabatahtlike ringi (kohtunikud, võistluste korraldajad jne) tuntav laiendamine.

8.9.1. Indikaatorid:

- Senine aktiiv (vabatahtlikud) on tublid ja kohusetundlikud kuid neid on vähe. Rahvusvaheliste võistluste ja ürituste läbiviimine eeldab sadadesse ulatuvat vabatahtlike hulka.
- Rahvusvahelise kategooria kohtunike arv on perioodil 2010-2016 kasvanud 0-lt 3-le.

Vabatahtlikud on organisatsiooni lahutamatuks osaks kuid nende „asja juures hoidmine“ eeldab seda, et oleks tagatud pidev tegevus. Hüpliku ja projektipõhise tegevuse korral kaob vabatahtlike motivatsioon ja nad „jahtuvad maha“.

Oluline on tegevusõudmisest loobunud inimesi hoida ala juures.

8.9.2. Meetmed:

Teema on väga lähedalt seotud võistluste ja muude ürituste korraldamise teemaga. Ürituste organiseerimine vajab vabatahtlike abi, kui silmas pidada FISA egiidi all toimuvate võistluste korraldamist, siis ulatub vabatahtlike arv sadadesse.

Eelnevaga seoses on vaja võimalikult palju võistluste korraldamise kogemust, see aga eeldab suurt vabatahtlike arvu kuid vabatahtlike pole võimalik rakendada ega nende ringi laiendada kui pole üritusi kus seda teha.

Kohtunike kaadri suurendamine praeguselt 15-lt aktiivselt kohtunikult vähemalt 20-le.

FISA kategooriaga kohtunike arvu suurendamine praegusel 3-lt vähemalt 4-ni, kusjuures ideaalis võiks 4. rlv kategooria kohtunik olla naissoost.

9. ORGANISATSIOONI ARENDAMINE

Uued algatused:

- Juhtimissüsteem kolmetasandiliseks? Teema on olnud arutluse all alates 2012-st aastast kuid kandepinna laiust ja liikmete hulka arvestades pole ilmselt antud ajahetkel aktuaalne.
- 2013. aastal alustati ESL struktuuri muutmisega ning 2015. aastal formeerus juhtimisstruktuur praegusel kujul.
-
- Leida kandidaate ja rahalisi võimalusi täiendava(te) noortertreeneri(te) värbamiseks.
- Kaasata klubide kaasabil endisi tippSPORTlasi ja aktiviste.
- „Meelitada tagasi koju“ veteranid kes on alaliidust või klubidest eemaldunud või lahkunud. Aktiivselt tegutsev alaliit motiveerib ka „kadunud poegi“ tagasi tulema.

10. ARENGUKAVA KOKKUVÕTTEKS

Käesolev arengukava on teiseks juhtorgani otsusega kinnitatud arengukavaks Sõudeliidu ajaloos samas on käesolev arengukava läbinud 4 lugemist ja 3 modifikatsiooni.

Arengukava täitmiseks ja pidevaks mõttevahetuseks ning arenguks on planeeritud kokku kutsuda vastav töögrupp.

Käesolev arengukava on läbivaadatud ja kinnitatud Sõudeliidu juhatuse koosolekul 2019-xx, xx.xx.2019.